СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 94. Джерзи Сити, Н. Дж., вівторок, 24. квітня, 1928. VOL. XXXVI. No. 94. Jersey City, N. J., Tuesday, April 24, 1928. THREE CENTS.

ПОМІЧ „БРЕМЕНОВИ" СТРІЧАЄТЬСЯ З НОВИМИ ПЕРЕШКОДАМИ

ЛЕТУНИ ЗАХОРІЛИ, ОДИН НА ЗАПАЛЕННЄ ЛЕГЕНІВ.

ЛЕЙК СТ. АҐНЕС, Кьібек, Канада, 22. квітня. — Джеймс Фицморіс полетів нині відси назад до Ґрінлі Айленд, де його товариші подорожи понад Атлантійський океан вижидають нових частий для направи їх літака „Бремена". Він летів з відомим летуном Бертном Балхеном, що вже раз брав участь у лету понад Атлантійський океан.

Зате летун Флойд Бенет, що мав летіти з ними, лежить у місцевому шпиталі хорий на небезпечне запаленне легенів, якого набавився підчас лету в холодну погоду. Спершу здавалося, що Балхен теж захоріє, але він вийшов тілки з нежитом.

На Ґрінлі Айленді шаліють страшні снігові бурі.

Тимчасом у Ню Йорку йдуть жваво приготовання для привитання летунів. Живу участь у приготованнях беруть ріжні айриські й німецькі товариства. Вулиці, якими має переходити похід з летунами, украсило місто прапорами Америки, стейту Ню Йорку, Німеччини й Ірляндії. Се перший раз від війни появилися німецькі прапори на вулицях міста.

ЗА НОМІНАЦІЮ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА

НЮЙОРСЬКИЙ МЕЙОР МАЄ СТАВИТИ ВНЕСОК ЗА СМИТОМ.

ВАШИНҐТОН, 22. квітня. — Дальший розвій політичних подій показує без упину, що найбільше популярними кандидатами великих партій є Ал. Смит і Герберт Гувер.

Смит поїхав тепер на політичну подорож по полудневих стейтах. Прихильники Ал. Смита вже вибрали нюйорського мейора Вокера як того, що має предложити демократичній конвенції в Гюстоні резолюцію за іменованнем Ал. Смита кандидатом партії при сьогорічних виборах.

Конгресмен Бертон упевняє, що Гувер дістане більшість на републиканській конвенції. Пенсилвенійська републиканська делеґація вся в руках секретаря скарбу Мелона.

ФАБРИКАНТИ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 22. квітня. — Товариство Проти Прогибіцийне Поправки починає розвивати живу діяльність. Воно вже зорґанізувало богато людий; між провідниками руху є визначні фабриканти. Сі вже хваляться, що вони представляють робучу силу 2 мілионів людий та 40 мілионів капіталу...

Орґанізація поклала собі виразно за ціль викинути з американської конституції „сього рака, яким є прогибіція". Рівночасно вона заявляється проти повороту старого, неунормованого салуну.

ЗНОВА ПОВЕНИ В ДОЛИНІ РІКИ МІСІСІПІ.

ВЕЛИКІ БУРІ НА ЗАХОДІ.

МЕМФИС, Тенесі, 22. квітня. — Через 6 західних стейтів перейшли вчора страшні бурі з уливами й торнадами. В декотрих місцях вітруга зривала дахи з домів,ба навіть валила цілі будівлі. Шкода має виносити коло міліона долярів. Донесено про смерть трое людий.

Води в ріці Місісіпі стали підноситися. Коло всіх там у стейтах Місісіпі й Аркензо встановлено скріплені сторожі, які направляють кожду проточину в тамах. Населенне втікає з домів, положених низько над водою.

ПОЛІСМЕН РОЗБИШАКОЮ.

НЮ ЙОРК, 23. квітня. — У домі полісмена Стівена Кейпена, що належав до пресинкту в Ґрент Сити, на Стетен Айленді найдено річи, що походять з цілого ряду рабунків домів на Стетен Айленді. Допитуваний поліцією полісмен признався, що він від якогось часу рабував доми. Признався до обрабовання 40 домів.

Поліція зажадала від нього кавції в сумі 80,000 долярів, але коли він її не зложив, задержано його в арешті.

РОЗБИШАКИ НЕ ХОТІЛИ РАБУВАТИ БІДНОГО РОБІТНИКА.

НЮ ЙОРК, 23. квітня. — Трох обідраних бандитів напало вчора на діпо молочарського підприємства Бордена на 55 Вул. та обрабували працюючих там трох робітників на 55 долярів.

Один з робітників мав при собі всего 80 центів. Розбишаки забрали від нього й сю суму, але зараз її назад звернули посідачеви.

АРЕШТУЮТЬ ЖІНКИ, ЩО МАШИРУЮТЬ ДЛЯ ПРОТЕСТУ.

СТ. КЛЕРСВИЛ, Огайо, 21. квітня. — Місцева поліція заарештувала 75 майнерських жінок, що зібралися в похід для протесту проти надужить углевих баронів і поліції.

Начальник поліції заманив провідничок походу на конференцію, а коли вони прийшли на поліцію, він їх замкнув в арештах.

АРХИЕПИСКОП ПОМЕР НА ЗАСЛАННЮ.

САН АНТОНІО, Тексас, 22. квітня. — Нині помер тут Хосе Мора, архиепископ римо-католицької церкви та голова мексиканської церкви, котрий виїхав свого часу з Мексика, щоби запротестувати проти виступів мексиканського уряду проти католицької церкви. Епископ волів жити на засланню як годитися на політику уряду, звернену проти своєї церкви.

Кажуть, що вмер з жалю.

„ЩОБИ МИЛИЙ ОЛЕКСА НЕ ПРОПАВ — ВИЙШЛА ЗА ДРУГОГО"...

Молодий хлопець Олекса Кунинець, син тодішнього начальника громади в Гутиську, жовківського повіту, залюбився перед 3 роками в бідній дівчині Олені Саламаха. Молоді полюбилися сердечно, та на перешкоді станули родичі-богачі Олекси, що й чути не хотіли, щоб їхній синок женився з бідною Оленою. А ще до того прийшла військова служба. Олекса мусів піти на рік до війська, а коли вернув, його кохана вже була жінкою Федька Бути... Жаль і розпука опанували Олексу і він рішив убити чоловіка Олени. Епільогом того була судова карна розправа перед трибуналом, що відбулася дня 20. м. м. Акт обвинувачення закинув йому злочин намаганого убийства на особі Федька Бути. На розправі розповів Олекса історію своєї любови. Казав, що любив і любить Олену дальше, що їх недобрі люди розлучили, що підступом та інтриґою відібрав йому Федько Бута наречену. Вони що-тижня писали до себе горячі листи, а коли він вернув з війська і почув страшну вістку, то взяла його така нудь, що з розпуки почав пити. Зізнавала і весь час плакала Олена, тепер зам. Бута. Вона його любила і тепер... (тут на всю салю розридалася), а коли її—головно богаті родичі Олекси — докучали, що він з її причини загине, то вона, щоб він (Олекса) не пропав, вийшла за Буту... Свідки зізнавали згідно, що Олекса голосно відгрожувався, що вбє Федька, що й хотів 8. XI. 1927 р. зробити, але це йому на щастя не вдалося. Трибунал засудив Олексу на 6 місяців вязниці.

ІЗ СТАТИСТИКИ КУРЦІВ.

Англійська статистика повідомляє, що річно курять в Англії 160 мілярдів папіросів. Ця рекордова сума зросла під впливом модерної звички жіноцтва курити, звички, яку зродила мода. Англійські жінки — каже англійська преса — курять більше як якінебудь інші у світі. Дуже багато курять теж жовніри, робітники і... священики. Щодо священиків, то їх нахил до курення є імовірно в звязку із двома моментами: самотними роздумуваннями і проповідями. Одні та другі розбуджують потребу курення. Статистика підповіла ще одну подробицю: люди в Англії курять найбільше між 6 і 7-ою год. вечер.

ВІТОС БУДУЄ „ПРИСТАНЬ".

Пан Вітос, віт з Вержхославіц і бувший польський премієр, приїхав до Закопаного, де докінчує собі віллю „Пристань". Є це справді символічна будова, яка завершує „політичні" здобутки Вітоса, котрий з кількаморгового халупника добився до „пристані" великого дідича й багатиря. Нема то як „щира хлопська" політика!

ПРАВДИВИЙ ШЕРЛЬОК ГОЛЬМС.

У Парижі закінчився кримінальний процес, на якого вислід ждали з цікавістю від довшого часу. На лаві обвинувачених засіли три будім-то вбийники касієра „Національного Банку" Депре, який, вийхавши в банкових справах на провінцію, щез безслідно, а найшовся аж кілька тижнів пізніше, коли його тіло добули з ріки. Труп був завязаний в шатрове полотно дротом, а голова колировою хустиною. Арештували як підозрілих скляря Нуріка та його жінку і його помічника. Був доказ, що Депре ночував останньої ночі в їхній хаті, але не було ніяких доказів їхньої вини. Обвинувачених боронили найкращі адвокати, відомі із процесу проти вбийника Петлюри: Торрес і Кампінкі. Та рішаюче слово в процесі мали не судді, не обвинувачені і не адвокати, а судово-поліційний Шерльок Гольмс Байле, що мав у своїй лябораторії перевірити найдені при вбитім предмети. Хустина, найдена при Депре, була така сама, яких кілька найшли в хаті жінки Нуріка. Та це була та за слаба познака для засуду. Серед напруженої тиші Байле забрав слово: „Ні про полотно, ні про дріт не можна сказати нічого певного. Та щодо хустини інша справа. Вона прядена так, що на кожних чотири білі нитки припадає дві червоні. Тимчасом між 37 і 51-ою червоною ниткою цей порядок нарушений через помилку. Перевіривши 5 інших хустинок пані Нурік, можна ствердити, що ця помилка повторяється з точністю і в них. Такі точні помилки можуть траплятися тільки при матерії довгій на 100 м. і широкій на 50 ц. м. З такого кусня матерії можна зробити 180 хустин. Тому, що їх продають тільки тузинами, отже точно ті самі хустини можуть мати на світі ще всього 30 родин. Одною з цих родин є родина склярів Нурік". Нуріка засудили на досмертну вязницю, його спільників на 20-літню. Оборона адвокатів була безсила.

ТЕМНА ХРОНІКА.

Два панки вмішані в відому справу пофальшування заповіту бл. п. Тишковського — герої перемиського процесу — Візнер і Генрик Боберський порадили собі як уміли; перший утік перед 15-міс. вязницею за кордон, другий прохає президента республики дарувати йому 2 роки вязниці. Новий процес у цій нескінченій справі потриває якийсь місяць.

СМЕРТЕЛЬНА ҐІМНАСТИКА.

Якийсь домородний акробат Степан Стебелінський в Борщовичах під Львовом хотів попиcатися своїми штуками перед сусідами, яких скликав „на представлення" до своєї стодоли. По щасливому виконанню кількох еволюцій Стебелінський упав з високої перекладини й потиб на тоці.

ДЕЛЕҐАТ СОЮЗУ НАРОДІВ ЗАБОРОНИВ СПІВАТИ НА ГОР. ШЛЕСЬКУ „НЕ ДАМИ ЗЕМІ!"...

Польська „західньо-кресова" преса незвичайно обурена рішенням голови мішаної комісії на Гор. Шлеську Кальондера, який заборонив в школах на польськім Гор. Шлеську співати „Не дами земі". Заборона появилася наслідком протесту німецького населення, яке почувалося тою піснею не тільки провоковане, але також обурене до глибини, бо німецьких дітей мали примушувати польські вчителі співати ту пісню в школах.

Обосновуючи свое зарядження, през. Кальондер пише, що „Рота" Конопніцкої була давніще голосом національного обурення та закликом до боротьби та оборони перед німецьким окупантом. Очевидно, тепер Поляки мають вже ту землю та не потребують співати „Не дами земі!", бо ніхто їм її не відбирає.

„Годі погодити з духом женевської конвенції — кінчить през. Кальондер — якщо в школах Гор. Шлеська заряджується, або толерується співання пісень, що висказують почування німсти та ненависти або погорди для одної з національностей, що замешкують Гор. Шлеськ".

„Проте взивається властиву владу, щоб управи шкіл зарядили, щоби перестали співати „Роту" в школах польського Гор. Шлеська".

Польська преса, виступаючи різко проти цього зарядження, домагається від шлеського воєводи Ґражинського, щоби він не повинувався зарядженню делеґата Союзу Народів, бо воно нахабне та встрягає неправно в почування польського народу. Як протиарґумент підносить далі польська преса, що в Німеччині та на пограниччі з Польщею Німці цілком безлично співають від малого до великого пісню: „Зіграйс волен вір Полен шляґен!" („Побідно хочемо розгромити Польщу!").

Який оборот візьме ціла та справа, — покищо невідомо.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД.

Дня 14-го м. м. приїхала до Львова з Зашкова дівчина Анна Долганюк, щоб тут найти собі службу. В ринку зустріла якусь жінку, що „взяла" її на службу. Обидві сіли до трамваю й поїхали в напрямі личаківської рогачки. За рогачкою, де мав бути дім незнайомої жінки, прискочив до Долганюківної якийсь драб, побив її до непритомности й ограбив. Тогож вечора спровадила поліція й „хлібодавчиню" й бандита; були це якась Юзефа Оленсувна й її коханок Марян Левіцкі, що в той спосіб „заробляли" на прожиток.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В ВАЛЕНСІЇ.

З Мадриду повідомляють, що поблизу Валенсії трапилася велика залізнича катастрофа, жертвою якої впало 185 осіб ранених і кільканацять убитих.

ПО ПЕРЕЛЕТІ ЧЕРЕЗ ПІВНІЧНИЙ БІҐУН

ВИПРАВА КАПІТАНА ВИЛКИНСА І ІАЙСОНА З АЛЯСКИ ДО ШПІЦБЕРҐЕН ВИКЛИКАЛА ПОДИВ В ЦІЛІМ СВІТІ.

КОПЕНГАҐА 22. квітня. — Ще годі тепер дістати точні відомости від капітана Вилкинса про його перелет аеропляном з Берров, Аляска, до Ґрін Гарбор, Шпіцберґен. Знаємо одначе, що він перелетів разом зі своїм зручним і відважним пільотом Іайсоном територію, яка в двох третих не була досі досліджена. Вилкинс перелетів через північний біґун і долетів до Ґрін Гарбор, Шпіцберґен, де тепер спить по трудах. Перелетів він разом з пільотом 2,200 миль та мусів перервати дорогу на 5 днів через бурю і сніговицю. Летів майже весь час понад вічним ледом. Землі не бачив. А бурю пережидав на острові погибшої людини.

Комунікація з Шпіцберґен була через цілий день перервана через бурі, тому годі було получитися з Вилкинсоном і добути точніші інформації.

Зате з цілого світа доходять до скандинавських столиць ґратуляції з приводу нового летунського величавого успіху. Полярний дослідник Роалд Амундсен заявив, що успіх Вилкинса є такий великий, що його не перевисшає ніякий другий летунський рекорд.

СТОЯТЬ ПРИ ТОРГОВЕЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ ЛЕНІНА.

ДЕРЖАВА ЗАДЕРЖИТЬ ДАЛІ В ЦІЛОСТИ МОНОПОЛЬ НА ЗАГРАНИЧНУ ТОРГОВЛЮ.

МОСКВА, 22. квітня. — Совіти святкували 58 роковини уродин Леніна і десятилітню річницю його декрету в справі заведення державного монополю на заграничну торговлю. Урядові часописи підносять, що ідея Леніна сьогодня більше жива, як колинебудь і що уряд не думає відступати від неї ні на йоту. На загал часописний тон дуже радикальний, що вказує, що уряд йде далі по лінії тої опозиції, яку недавно тому порозганяв та позасилав в ріжні далекі закутини.

НА 100 МИЛЬ ПЕРЕД ПЕКІНОМ.

НАЦІОНАЛІСТИЧНА АРМІЯ НАБЛИЖАЄТЬСЯ ДО СТОЛИЦІ. — ШПИТАЛІ В ПЕКІНІ І ТІЕНТСИН ПЕРЕПОВНЕНІ РАНЕНИМИ.

ШАНҐАЙ, 22. квітня. — Всі шпиталі в Пекіні і Тіентсин переповнені раненими, що їх привозять з провінції Шантунґ, де йдуть завзяті бої між північною й полудневою арміями. Націоналістична армія посувається скорим темпом в напрямі Пекіну, від якого віддалена тепер на 100 миль.

ГОТОВО ПРИЙТИ ДО КОНФЛІКТУ МІЖ КИТАЄМ А ЯПОНІЄЮ.

ШАНҐАЙ, 22. квітня. — Націоналістичний уряд ще раз вислав остру ноту до Японії, в якій протестує проти японської військової інтервенції, вважаючи інтервенцією висилку японських військ до Китаю. Заповідають, що така інтервенція готова довести до серіозного конфлікту з Японією.

ЗЕМЛЕТРУС ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

ХОЛОД І ДОЩІ ДОБИВАЮТЬ НЕЩАСНІ ЖЕРТВИ КАТАСТРОФИ. — ПЕРША ДОПОМОГА НАСПІЛА. — ТА САМА БОЛГАРІЯ НЕ В СИЛІ ЗАРАДИТИ ЛИХОВИ.

СОФІЯ, Болгарія, 22. квітня. — Нещасна Болгарія далі в страху, бо потрясення повторюються і бідне населення не знає, що його жде. Люде бояться оставати в хатах, а десятки тисяч тиняються по полях, бо й так не мають притулку. До того дається в знаки холод і дощ. Тисячі ховаються від дощу під деревами, бо це одинокий їх притулок.

З столиці вислано допомогу в поживі і ліках. Американський Червоний Хрест дав від себе $5,000, а югославянський около $12,000. Ватикан офірував 500,000 болгарських левів. Болгарський уряд заявив, що Болгарія не може навіть думати про те, щоби могла о власних силах відбудувати половину знищеної полоси. Відбудова буде можлива тільки при загальній допомозі цілого світа.

АВТОМОБІЛЕМ З БЕРЛІНА ДО ПЕКІНУ.

ДОКОНАЛА ТОГО 22-ЛІТНА МИСС СТІННЕС, ДОЧКА ПОМЕРШОГО НЕДАВНО НІМЕЦЬКОГО ПРОМИСЛОВОГО МАҐНАТА ГУГО СТИНЕСА.

ПЕКІН, 22. квітня. — В маю 1927 року вибралася Мисс Стіннес автомобілем довкола світа. Перебула вона за той час дорогу, довгу на 12,000 миль, але тільки 1,900 миль можна назвати чимсь, що є подібне до дороги, бо решту треба було перебути через дебри, ліси, гори, озера і пустині. Тепер прибула вона до Пекіну, столиці Китаю і роздумує над тим, як докінчити свою подорож і прибути до Вашинґтону. Хоче ще перед тим обїхати Полудневу Америку. В її товаристві находиться кінематографічний фотограф, котрий позникав багато інтересних знимок з ловів в пустині і ріжних пригод.

ІТАЛІЙСЬКІ ЖІНКИ ТРИМАЮТЬСЯ КУХНІ.

РИМ, 22. квітня. — Італійська жінка позбавлена рівних прав в фашистській державі. Але вона їх навіть не допоминається. А коли жіночий орган розіслав до часописей анкету в тій справі, то вони відповіли, що місце жінки в кухні і при дітях. Кажуть, що жінки краще зроблять, як замісць голосувати і вибирати кандидатів на послів, будуть займатися вихованнем будучих кандидатів на послів. А коли вже мають вибирати кандидатів. так хай вибирають кандидатів на мужів.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838-Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЧАТОК КІНЦЯ ФАНАТИЧНОГО ДИКАРСТВА

Кілька днів тому назад покінчився в Питсбургу, в Пенсилвенії, скандальний процес за бруди потайної орґанізації Ку-Клакс-Клена. Що се за орґанізація, добре відомо. Се фанатична банда, що нібито мала заховати для Америки перевагу для білих протестантів англійської раси. На суді виступили проти себе дві партії сеї орґанізації. Пять викинених членів орґанізації позивало провід о приверненне прав членів; на се орґанізація відповіла позвом проти викинених членів за поверненне шкод, буцімто спричинених виступившими членами.

Оба позви покінчилися невдачею. Наперед суддя відкинув позов викинених членів, домагаючихся заборонення орґанізації в стейті Пенсилвенії, бо, мовляв, федеральний суд, який судив справу, не може диктувати стейтови, які орґанізації він хоче приймати, а які хоче викидати. Відтак суддя відкинув позов Клена о відшкодованне. Але хоча для сторін процес покінчився загальною невдачею, виграло при тому американське громадянство, яке з перебігу судової розправи, зі заприсяжених зізнань довідомалося факти, в які воно інакше не повірилоби.

На розправі ставали свідки, які говорили про те, як загорільці з Клена робили себе судителями моральности, як вони нападали на нелюбих їм людий, мастили їх смолою та качали в пірю, били буками, вішали, палили й стріляли на смерть. Розправа стала немовби зеркалом, у якому могла побачити свій образ жорстокости дика, варварська частина Америки, яка надівши маску суддів моральности, патріотизму й релігійности, доконувала лячних злочинів, допускалася жорстокостий зі справді божевільною насолодою.

Хоча суддя відіслав з нічим обі сторони, та все таки він сказав при тому отсі памятні слова, які мусять застрягнути в памяти громадянства:

> **„Орґанізація Ку-Клакс-Клен через свої навчання й справдішну діяльність розбуджувала расові й релігійні упередження, підбурювала населення до безпорядків, заохочувала до заворушень і безправних зборів, які кінчилися різкими нарушеннями мира, ломаннем законів, проливом крови, утратою людського життя. В богато случаях сі беззаконні збори й заворушення роблено навмисне на те, щоби набрати нових членів."**

Суддя заявив далі, що того рода орґанізація, яка допустилася стільки беззаконних учинків, не мае законної основи добиватися від суду правної охорони своєї діяльности ні своєї цілости. Инчими словами в суд треба приходити з чистими руками.

ПЛЯМИ НА „СОНЦИ"

(Доля учительства на Радянській Україні).

Вся закордонна радянська преса голосить лише про те,. як добре поводиться учителям на Україні, та як опікується ними большевицький уряд, а про те, як поневіряються ці непомітні дійсні герої культури, московські раби не пишуть. Отже заповнюємо цю діру:

* * *

Є в нашого письменника В. Стефаника дивної сили нарис. На виставці малюнків ситі знавці мистецтва милуються художнім твором великого митця-маляра, що намалював старчиху-жебрачку. Така безпорадна, придавлена лихом істота, таке неприховане горе, що не можна байдуже пройти мимо. А найпаче — простягнена до всіх рука, спрацьована й виснажена до краю, де кожна зморшка й кожна жилка кричать про довгі роки поневіряння й важкої надмірної праці.

Глядачі захоплені малюнком, глядачі зворушені. Вони не можуть одвести очей від цієї руки. Ах, яка важка життьова й художня правда. Нещасна, нещасна бабуся.

Потім усі виходять на вулицю й натикаються на живу старчиху, що з благанням простягає до дних руку. Мимо, мимо... Мало хіба таких старчих?... Але бабуся з відчаєм наздоганяє їх, бо лихо її гонить... Чи не нахабна? Чого вона пристає? І куди та поліція дивиться?!

Ситі люди огидливо обходять голодну істоту й ідуть собі далі. А в тім, колиб вони краще придивилися.

Перед ними стояла та сама старчиха, що її змалював маляр і простягала ту самісіньку руку, що так зворушила панів на малюнкові.

* * *

На вулицях Полтави ви можете зустріти страшну істоту, що мимоволі звертає на себе вашу увагу. 73-літня бабуся, наполовину глуха, наполовину сліпа, в неймовірному дранті, згорбившись і спираючись на ціпочок, посувається пішоходом. Селянська стара, рижа свитина висить лахміттям, — напевне якийсь селянин подарував, пожалівши викинути на смітник. На голові сіра стара ганчірка. За плечима — вузлик-торба. На руках — старі брудні селянські рукавиці, латані й перелатані.

Куди-б ви не спішили, ви не можете не звернути увагу на цю безпорадну істоту, що схилившись в три погибелі посовується темною плямою нашими цішоходами, мацаючи дорогу ціпочком. Ви підходите до неї й не знаєте як приступити: таке бачите обличчя в пасмах сивого волосся, що вам становиться ніяково.

— Вибачте... Я може помилився... Може-б я вам допоміг чимсь?...

— Так, так... Я бувша учителька... Шіснацять років працювала в сельській школі, а тепер як бачите...

Спиніться на хвилинку й ви почуєте скорботне сповідання, стверджене документами. Це — Магдалина Жаковська з с. Очеретянки під Полтавою. Пятьдесять років тому стала вона за вчительку до сільської школи. Працювала в ній 16 років. Потім захопилася ідеями Толстого, придбала собі пять десятин землі та й заходилася хазяйнувати. Більше 30 років робила на цьому шматочку (аж до 1924 року), доки втратила сили. Тоді пустила орендатором хитрого павучка Балеєва, теж ніби то толстовця. Балеєв захопив землю й будинок, вигнав її на вулицю тай уже.

Оббивала старечими ногами всі пороги. Ходила по установах. Зверталася до суду. 1926 року нарсуддя 1-го поділу присудив виселити Балеєва з будинку Жаковської, на що видав виконавчий аркуш ч. 3033. Але судвиконавець за півтора року нічогісінько не зробив і нарешті повернув 20 січня 1928 року цього листа з написом, що за розпорядженням окрпрокурора ч. 10020 справу про висилення припинено.

І ось вам страшна постать на вулицях...

І нікому немає діла до цього...

* * *

Тиждень тому на стації Полтава-Південна протягом дванацяти днів ви могли побачити одну й туж сцену: хворий хлопчик із зломаною ногою й заплакана знервована жінка, що дійшла вже до останньої межі одчаю.

— Дайте хоч хлопчикови на хліб!... Ось уже третій день... (Далі вона вже не може говорити).

— Та хтож ви? Чого ви тут?

— Колишня вчителька залізничої школи Царьова, біженка з Криму. Без грошей, без роботи й без притулку...

Ви спиняєтеся на хвилинку, перевіряєте документи й знаходите цілу низку людської бездушности.

Клявдія Васильовна Царьова десять років працювала вчителькою залізничої школи в Ростові на-Дону, доки остаточно знесилилася через туберкульозу. Тоді її перекинули до Ставрополя, далі від такого культурного міста як Ростов, а там... любісінько викинули на вулицю. Викинули так, як це роблять тільки на залізницях (Приклад фейлєтон тов. Золотарьова) в ч. 52 „Комуніста" — Історія наливайкової гили").

— Ви хвора. Вам треба лікуватись. Коли ми вас звільнимо за хворобою, то ви станете інвалідом і матимете якість копійки з страхкаси, а коли ви сами звільнитеся, то ми дамо маленьку допомогу, ви собі поїдете в Крим, вилікуєте хворобу та й знов служитимете...

Звільнилася сама. Поїхала до Криму й попала на землетрус, де син зламав собі ногу. Осталася без місця, без грошей, без пенсії, без пристановища. Виїхала за порадою добрих людей до Полтави й ось тепер умирає з голоду на стації... Колиб хоч до Сталіна доїхати, там є сестра.

Зверталася до секретаря ОВК...

— Що ми можемо зробити, не наша справа...

Ходила до Помдиту... — Ніякої допомоги дати не можемо. Коли хочете, матимете тільки обід хворому синови...

Була в Червоному Хресті... — Нас це не торкається...

Була в комісії допомоги Кримови... — Не маємо права, бо мусимо відсилати всі гроші до Харкова...

Зверталася до Собезу... — Нате карбованець та більше не приходьте, бо в нас нема коштів.

Ходила до спілки Робос... — Ось вам два карбованці, а більше для вас нічого не можемо зробити.

Була в Окрінспектурі Освіти, ходила по школах, шукаючи поденної роботи убиральниці, щоб заробити оті потрібні їй 10 карб... ніде нічого...

Нам саме було ніколи розвязати цю життьову драму, бо ми... готовилися до свята 8 березня...

* * *

Більше 10 років працює по сільських школах навчителька Куликівсько-Федорівської трудшколи Варвара Миколаївна Оничкина, — людина до краю бідна.

На її утриманні божевільна сестра. В часи денікінщини заподіяно їй кривду й вона збожеволіла. Ось уже протягом сьоми років бідує з нею тов. Оничкина і кінця-краю тому не бачить. Підчас навчання хвора заскакує до школи й учиняє бешкет (а втихомирити її дуже трудно). Буває так, що вона зовсім зникає й доводиться тоді її розшукувати десь по сусідніх селах.

У навчительки Оничкиної сухоти. Останню копійчину вона витрачує на сестру і не знає щож далі. Зверталася не раз до інспектури освіти, до спілки Робос, до Психлікарні, до Харкова — ніяких наслідків. „Не наша це справа, нічого не можемо зробити"...

Гине людина, бо не хочуть звернути на це належної уваги.

* * *

Таке пишуть не еміґрантські контрреволюційні елементи, а того рода комуністи як Капельгородський, і то на сторінках большевицької ґазети „Народній Учитель".

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НЕСПРАВЕДЛИВОГО ПОЛЬСЬКОГО ЗАСУДУ.

Вінніпеґський „Український Голос" пише:

По одержанню перших вісток про засуд Василя Атаманчука й Івана Вербицького на смерть через повішення, виданий польським судом у Львові дня 14. березня 1928 р., зібрались відпоручники слідуючих товариств: Інститута Просвіти, Читальні Просвіти, Народного Дому, Читальні на Елмвуд, Інститута Просвіти при Вілiям вулиці на Брукленд, Запомогового Брацтва ім. св. Николая, Взаїмної Помочі, Стрілецької Громади, Студентського Кружка, Рідної Школи при Дізраелі, Парохії Українського Православного Собору, редактори часописів „Канадійського Фармера" п. Гикавий і „Українського Голосу" п. М. Стечишин, та адвокати пп. С. Савула, В. Арсенич і ухвалили **масове протестаційне віче,** яке відбулось дня 25. березня, в годині 4 по полудни, в всалі Інститута Просвіти у Вінніпеґу. Найбільша українська саля заповнилася поважними громадянами. Віче отворив адвокат С. Савула, а секретарював Юськевич. З черги говорили слідуючі бесідники: пп. Е. Василишин, адвокат В. Балешта, С. Ковбель, адвокат Арсенич, Н. Зварич, М. Пробіжний і І. Чайка.

Бесідники представляли яркими словами в своїх горячих бесідах цілу справу в правдивім світлі, виказали невинність обжалованих у вбивстві куратора Собінського, пригадали тенденційність і односторонність польських судів послідних літ та однозгідно запротестували проти анормального стану і беззаконности на українських землях під Польщею.

Прочитано і принято однозгідно всіми присутними серед піднесеного настрою резолюцію слідуючого змісту:

Ми, горожани Канади українського походження, вражені вісткою про несправедливий і проти законний засуд смерти, виданий польським судом у Львові дня 14 березня 1928 року на двох молодих Українців, Василя Атаманчука й Івана Вербицького, за недоказане їм вбивство шкільного куратора Собінського, однодушно підносимо протест перед цілим культурним світом, та в імя справедливости і гуманности домагаємось:

1. Знесення засуду кари смерти на Василя Атаманчука й Івана Вербицького.

2. Заряджения нового переведення розправи.

3. Покликання до лави присяглих для переведення нової розправи також Українців до пропорціонального числа населення краю.

Резолюції ті вирішено вислати до президента польської републики Іґнаца Мосціцкого, до начальника Польської Републики Й. Пілсудського і до міністра справедливости у Варшаві, крім того до Ліґи Надій в Женеві, до правительства в Оттаві і до правительств усіх культурних держав.

Підчас віча переведено збірку на покриття коштів телеґрам, яка виказала $72.30.

По відспіванню „Ще не вмерла Україна" присутні в піднесенім дусі розійшлись.

Знаний англійський письменник **Велс** мусів спочатку дуже тяжко боротися за істнування. Він основав був із приятелем тижневу ґазету, але мав дуже мало передплатників.

Раз оба стояли біля вікна. Надіхав чийсь похорон. Приятель нахилився до Велса та прошептав йому трівожно до вуха:

— Велс, Велс, коби то 'бодай не був похорон нашого одинокого передплатника.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений, — Всі права застережено 1927 р.

(90)

„б) щоби в інтересах революції і спокою в краю було негайно виведено з Київа кірасирів і донців та заміщено їх складеними з місцевої людности частями, в порозумінню з Центральною Радою;

„в) щоби полковника Оберучева було негайно усунено з посади Начальника Київської Округи і нового начальника округи було призначено в порозумінню з Українською Центральною Радою.

„Комітет Центральної Ради стверджує, що тільки негайне виконання цих жадань може внести певне заспокоєння в українські військові маси та запобігти захитанню справи оборони українським військом України і Росії.

„Цю резолюцію Комітет Укр. Центр. Ради ухвалює переслати належним російським властям по телеґрафу срочно".

Звичайно ніхто з тих властей потрібної уваги на цю резолюцію не звернув, а навпаки почали до Київа доходити точні відомости, що у Петрограді затівається широкий і рішучий похід проти Центр. Ради, з якого метою, як я уже сказав раніше, був виданий закон 2 серпня.

В кінці цього засідання була вибрана слідча комісія, в складі: Суховиха, Дороготова, Норця, Ковалевського, Бітлякова, Панченка, Марциню̇ка.

З цею слідчою комісією працювала також комісія від Ґенерального Комітету на чолі з Левицьким, яка одночасно працювала і з комісією, призначеною „Главкоюзом". Через три-чотирі дні слідча комісія Ґенерального Комітету представила йому слідуючий доклад з даними вже точно і непохитно установленими:

„Погрузка ешалонів скінчилася в третій годині дня. Паровиків не було і ешалони чекали на стації. Перший ешалон виїхав зі стації „Київ-Товаровий" в 9 год. 40 хв. у вечері.

„При виїзді з товарової стації ешалоном був зроблений салют на честь Київа. Але після цього почулися вистріли з боку залізничого дипа. Вистріли були зроблені у потяг з ешалоном. Стрільба по ешалону увесь час збільшувалась, і коли перший ешалон підійшов до пасажирської стації, в нього почалася зі стації стрілянина. Стріляли міліціонери, не дивлячись на протести публики і стрільба з їх боку продовжувалась аж доки не проїхав потяг з ешалоном. Після того, як перший ешалон проїхав, кірасири та міліціонери бігали, перебалакувалися й нарешті, набравши набоїв, пішли до залізничих торів і тут зробили засідку поміж будинками та вагонами, готуючись зустріцути другий ешалон полку ім. Богдана Хмельницького.

„Другий ешалон вирушив після першого через 40 хвилин. Перед виїздом начальник попередив салдатів, щоб вони не салютували, щоби запобігти провокації. Салдати обіцяли. Коли потяг з ешалоном рушив, почулися поодинокі вистріли з боку Батиєвої гори. В цей час поранено козака полку ім. Богдана Хмельницького, який тут-же повалився.

„І що далі, то стрільба по ешалонові набірала все більшої та більшої сили. Стріляли у поїз і з правого і з лівого боку. Чулися вистріли з боку Жилянської вулиці. Стріляно з вікон будинків. Підізджаючи до ст. „Київ I.", ешалон обстріляно з боку нового вокзалу, а також з Жилянської вулиці. Коли ешалон підіхав до пасажирського вокзалу розпочалася стрільба. З вагонів почулося „не стріляйте". Поранених з публики не було. Коли експертиза розглядала місцевість і будинки, то слідів куль з боку ешалонів не знайдено. Увесь час, як потяг ішов, його обстрілювали, доки не став ешалон за мостом біля кадетського корпусу. В той час, як потяг стояв, стрільби ніякої не було. Під час стоянки зроблені були перевязки раненим. Ранених було 8 душ, а убитих 5 душ.

„Коли поїзд рушив і дійшов до Поста Волинського, тут ешалон затримали по наказу команданта стації „Київ I". З високого насипу П.-Волинського почулися вистріли в потяг. Начальник ешалону наказав погасити вогні і не виходити, але [illegible] на це, стрільба стала частіщою і потяг взяли під обстріл скорострілів. З насипу хтось вказував і направляв стрільбою, наказуючи стріляти низче, бо кулі влучали в дах.

„З вагонів почулись крики і стогін, а з деяких вагонів були окремі вистріли у відповідь на обстріл з насипу.

„Частина ешалону, перелякана розстрілом, почала розбігатися, хто в чому був. Спинивши стрільбу, кірасири оточили ешалон і скомандували, щоб Богдановці виходили, залишивши зброю. По виході з вагонів Богдановців окремими ґрупами почали відправляти на стацію, при чому поводилися з ними по азіятськи: лаяли їх і били прикладами. При роззброєнню ганьбили і знущалися над салдатами ешалону. При сьому кірасіри з погрозами кричали: „Ми вам покажемо автономію". Самі кірасіри посвідчили, що одного Богданівця було вбито вже після того, як у нього одібрали рушницю, а другого зарубано шаблею. Лікар ешалону просив у ротмістра дозволу поперевязувати ранених. Але ротмістр не дозволив і поранені лежали без помочі до самого ранку. Офіцирів Богдановців було теж порозброювано, при чому їх ображали і насміхалися. Ешалон одвели на запасну путь. Офіцирські речі були розкрадені. Самих офіцирів завели у власний вагон і по наказу Оберучева повезли до Київа.

„Убитих салдатів Богданівців налічено 16, а поранених до 30 душ. З кірасирів тільки два поранені. Точно полічити поранених не пощастило, бо вони розбіглись і по одинці тепер вступають до шпиталів.

„Частина другого ешалону була відправлена на ст. „Боярка", де зустріли їх кірасири і донські козаки, які вивели їх з вагонів на майдан. Перед обеззброєними Богдановцями виставлено було скоростріли, а коли Богдановці прохали дати їм торби, де були харчі, козаки та кірасири відповідали погрозами.

„Колиж боярські селяне принесли у день Богдановцям їсти, то кірасири прогнали селян, приказуючи: „вот ми покажем хахлам автономію, ми скоро заведем порядкі старие!..." Взагалі-ж кірасири увесь час лаялись та погрожували Центральній Раді і всім Українцям. Треба зазначити, що є посвідчення про те, що кірасири з самого ранку готувались до розстрілу Богдановців. Про це є відомости в Раді Військових Депутатів (не українській — В. К.) Київської Округи".

Такі дані про події були зібрані слідчими комісіями, навіть і урядовою „главкоюза", в якій працювали також і агенти військової округи.

На засіданнях Генерального Комітету М. Левицький робив доповіді про хід і умови розслідування, в яких констатував, що урядові аґенти штаба фронта і військової округи ведуть слідство в напрямкові встановлення виновности Богдановського полку, допускаючи іноді перекручування добутих даних, або не внесення в протокол тих, що ясно свідчать про зраду [illegible] розстріл полку, або дають вказівки про невиновність Богдановців.

Так напр.: зі всіх кулевих пробоїн у вагонах, бараках, будівлях, то що, ясно виплива́є, що вони всі є наслідком стрілянини в бік ешалону, а ті члени комісії намагаються доказати, що ці пробоїни йдуть з боку ешалону, або в крайньому разі з невиясненого напрямку. Між тим напрямок стрілянини по кулевій та вихідній дірці легко определить навіть той, що ніколи не бачив кулевих дірок.

Майже всі члени комісії тільки й були тим захоплені, щоби установити виновність Богдановців, чому цілими годинами вишукували хоч би випадкових кулевих пробоїн, що свідчилиб про стрілянину з ешалонів по кірасирах, міліції і т. д. Або шукали фактів, які показувалиб на бунт Богдановського полку.

Даних про бунт полку, або навіть поведінки його, яка-б виправдала не то що стрілянину по ньому, чи обеззброєння, а навіть збільшення звичайних мір охорони при відправці кожного полку, кожного ешалону, урядовій комісії добути не пощастило.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ТАК МАЮТЬ УКРАЇНЦІ МАНІФЕСТУВАТИСЯ ПЕРЕД ЧУЖИМИ?

Ось недавно одна трентонська ґазета заговорила про Українців, подаючи про них дві вістки.

Наперед одна вістка говорила про паню Катерину Труш, Українку з Галичини, з брідського повіту. Вона є вдовою й має тут шторик. Колись тут двох невідомих людий зайшло до крамниці Тайсона й говорили йому, що вони мають таку машинку, що при її помочи можна переробляти гроші з низчих на висші. Незнакомі назвалися один Олексою, другий Джаном. Тайсон не повірив, але завів їх до Катерини Труш. Говорили їй, що вони зможуть перемінити 10-долярівки на 100-долярівки, а долярівки на 10-долярівки. Вони були в пані Труш кілька разів і показували їй ріжні хемікалії у фляшинах, які мали при собі. Пані Труш пішла до банку, де вона держала гроші й вибрала тисячу долярів. У її домі ждали обманці. Як вона прийшла з грішми, вони казали дати собі гроші, та сказали, що вони зараз вийдуть на двір і пофіксують гроші. Вона віддала їм гроші, вони вийшли на двір і слих по них пропав.

Американська ґазета пише, що в Трентоні сталося вже таке обманство три роки тому назад і дивується, що людина далася надути на того рода обман. Нам, Українцям, що читаємо ґазети, се ще дивніше, бо лишень недавно про таке в нашій ґазеті писалося.

Другий факт, який теж може послужити пересторогою для нас, Українців. У саму великодну пятницю Петро Кривий, місцевий Українець, випив на заклад кварту горівки. Сей заклад мало не коштував його життя. На самий Великдень він боровся в шпиталю зі смертю. Лишень пильні заходи лікарів уратували йому життя. Читаючи се, мусиш подумати: сумне воно, але правдиве. Най хоч воно навчить других.

Подаю сі факти до публичного відома не на те, щоби висміватися з тяжких пригод наших людий, але на те, щоби другі не попадали в такі нещастя.

Павло Стадник.

—o—

ОРІЄНТАЦІЙНИКАМ.

Коли хто приглядається близше роботі українського народа за національне й соціяльне визволення з під московських та ляцьких гнобителів, то бодай мені так здається, що найбільшою перешкодою нашої невдачі було те, що ми не вміли, або не хотіли вірити у власні сили українського народа. Причина в тому, що ми орієнтувалися на других, що вони прийдуть тай здобудуть нам Україну.

Що-ж нам дали ті, на котрих ми надію поклали? Справді прийшли ніби то помагати здобувати Україну, але що вони зробили, те ми дуже добре знаємо. Наші найстрашніші вороги Москалі здобували Київ, столицю української держави, Ляхи загарбали столицю Льва, а здобували від українського народа всю Західну Україну. Одні мордували у звірський спосіб безборонних материй, діточок і старців. Другі робили те саме. Одні грабували українське селянство. І другі те саме робили. Так, що їм за мало було того мордовання. Такою допомогою вони допровадили українське населення до того, що заморили голодом кілька міліонів. Були й треті спасителі України — Німці. Вони посадили на трон України Павла Скоропадського, московського ґенерала й гнобителя українського руху. І бачимо, що з тої помочи Москалів та Ляхів і Німців нічого для України не вийшло. Ми й досі української держави не маємо.

Правда, були й инші причини, як те, що ми не були приготовані до будови держави тай було в нас за мало національної свідомости, і через те ми так легко падали на дусі, опускали руки та ждали помочи від других. Та тепер ми вже маємо надто велику науку, що вороги нам держави не збудують; що вороги на те тільки, щоби забрати нас під своє панованне. Ми мусимо запамятати собі добре, що українську державу не здобуде нам ні захід ні схід, ні Польща ні Москалі, а здобуде нам українську державу тільки 40-міліоновий нарід український.

І нічого нам тратити надію. Хто має здорові очи, той може бачити, що національна свідомість в українськім народі росте як на дріжджах. Тим самим є певна надія, що український нарід буде вільний і свобідний у своїй власній хаті. І для мене зовсім нема такого питання, яке виринуло тепер в голові п. Цецельського, який питається ще й тепер: на Схід чи на Захід? — і радить, щоби український нарід орієнтувався на захід, значить на Польщу. Для мене такого питання нема. Для мене зовсім ясно, що кождий член української нації мусить пятнувати орієнтації на схід і на захід як ренеґатство супроти української нації і як хрунівство. Мені дивно й жаль стало, коли я прочитав в „Нови Свят" і побачив великі похвали для д-ра Цегельського, але се добре сталося, що Поляки вихвалили так пана Цегельського, бо сим вони тільки підтвердили, що варта для нас орієнтація пана Цегельського на захід. Я рівнож дуже вдячний д. Ляховичови, що розкрив діяльність пана др. Цегельського з часів його дипльоматії та тим самим дав нагоду пізнати характер і високу політику д-ра Цегельського при Шустей Уліци.

Я читав Руського Селянина і догадувався, що то пахне Назаруківщиною, та однак я був би не вірив, щоби представник галицького уряду зайшов туди, куди звичайний український робітник не зайшовби. Я маю великий пошановок до українських проводирів, що чесно борються за визволення української нації, але не менче я маю погорду до таких, котрі український нарід збираються репрезентувати, а ведуть його у польське або московське панованне.

Ми, українські робітники, хоть з меншим знанням а з більшою практикою, розуміємо дуже добре, що значить для нас орієнтація на захід. Ми-ж там родилися, жили й виростали. Ми знаємо добре, що ми не були чим иншим а тільки „бидлом", „пся креф" і „кабане". На варшавський смітник ми не підемо. Краще, як пан професор презбітеріянського богословського університету піде сам зі своєю високою політикою. Як пан Цегельський не буде мати на чому поїхати, бо каштанка вже здохла, то нехай тільки пан Цегельський повідомить нас, коли він буде забирати свою зі Шустей Уліци високу політику на варшавський смітник, то ми вже випровадимо пана посла гарно, хоч може без собаки й без покоївки, але все таки з належним гонором. Ну, але це нічого: у Варшаві є досить собак і „пекних паненкуф".

Ми за паном Цегельським жалувати не будемо. Ми обійдемося без орієнтацій на захуд. Не приняли ми її від епископа Бобагачевського, не приняли від Назарука, то не приймемо й від пана Цегельського. Історія запише тих трох людий, як борців за московське гетьманство, чи за польську орієнтацію і римський конкордат. Грядуще покоління й ми будемо орієнтуватися тільки на український нарід і на власні сили.

Василь Дроботій.

—o—

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТА.

Про свято в память 67 роковин смерти Т. Шевченка, яке відбулося в Нортгемптон, Па., пише The Morning Call, Allentown, Pa., April 21, 1928, таке:

UKRAINIANS SPONSOR MUSICAL FESTIVAL.

Mme. Salomea Kruceniski and Two Choirs Delight Large Audience.

In honor of the Ukrainian poet Taras Shevchenko and for the benefit of suffering fellow Ukrainians in the fatheland, a musical festival was given last night in the Lyric theatre, Northampton, which proved a big success to those who participated.

Several years ago the celebrated and internationally famed Ukrainian choir gave a concert in this city under the direction of Prof. A. Koshetz which is still fresh in the minds of many by reason of the wonderful tonal effects which were produced by that wonderful aggregation of singers. Memories of their superb singing were brought back last night by the work of two local choirs in ensemble singing.

The choirs are directed by the Rev. V. A. Kashkiw, also pastor of the Ukrainian church of Northampton, and Gregory Pypiuk, of the Allentown church choir. Their choirs are composed of young boys and girls and those of mature ages and the blending effects that were produced by both organizations speaks well for the musical understanding of their leaders.

Madame Salomea Kruceniski of the Imperial Italian Opera was the soloist for the occasion and she gave a wonderful reading of many beautiful songs. She displayed a keen understanding of dramatics and was herself throughout her entire program. She was accompanied on the piano by Miss Dorothy Kern.

КАНАДИЙСЬКА ПРЕСА ПОДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ НЕВИННО ЗАСУДЖЕНИХ НА СМЕРТЬ.

„The Oshawa Daily Times", Tuesday, April 10, 1928, подає:

LOCAL UKRAINIANS LAUNCH PROTEST.

Pass Resolutions Opposing Death Sentences Imposed By Polish Court.

A big mass meeting was held by the Ukrainians of Oshawa at the Albert street Ukrainian Hall last Sunday afternoon. The purpose of the meeting was a protest against the sentence of death passed by the Polish court of Lemberg, East Galicia, upon two Ukrainian University students for an alleged killing of a Polish school curator — Sobinski.

The meeting was attended by about four hundred people and representatives of nine Ukrainian local organizations including Greek-Orthodox, Greek Catholic and Presbyterian Churches. Addresses were made by the delegates of each organization. Father Chrustanka of the Greek Orthodox Church and the Rev. Luke Standret of the Ukrainian Presbyterian Church were among the speakers.

All the speakers stressed the fact of deplorable conditions existing under Polish administration in East Galicia and other parts of Ukraine which came under Polish mandate for twenty five years by the decision by the Council of Ambassadors in Paris. The speakers maintained that Polish government violated all rights of the Ukrainians by suppressing Ukrainian educational institutions, closing down schools, persecuting and imprisoning teachers and prominent men, using old Czarist methods of provocation. Curator Sobinski was the leading figure in the Polish move to suppress Ukrainian schools and as a result was killed by an unknown person. To avenge the death of Sobinski Polish police arrested nineteen young Ukrainian students — men and women — suspecting them of the deed. Two of the arrested were accused of the killing and sentenced by the Polish jury to death by hanging on circumstantial evidence, in spite of the fact that a young Pole, Buchwald, a law student, confessed to the killing, but his confession was rejected by the prosecution.

The following resolution was presented and unanimously carried:

We Canadian citizens of Ukrainian descent, assembled at a mass meeting and representing a thousand of Oshawa residents, do unanimously protest against the biased and unjust sentence of death by the Polish Court in Lemberg, March 14, 1928, upon two young Ukrainians, Ivan Werbytsky and Wasyl Atamanchuk, for the unproven charge of killing a school curator, Sobinski. Therefore, in the name of justice, we demand:

1. "That the above stated verdict be suspended.

2. That a new trial be conducted.

3. That a new jury be empanelled including men of Ukrainian nationality."

The resolution were sent to the Polish President, the League of Nations, the British Government and Canadian Government.

Ninety-five dollars was contributed to cover the expense of transmitting the messages.

ШАНОВНІ ГРОМАДЯНИ!

З огляду цего, що тисячі майнерів і їх дітей знаходяться в голоді і холоді, Тов. „Жіноча Поміч" занялося збіркою убрання і харчів для тих, щоби помочи їм в крайній нужді.

ЗБІРКА УБРАННЯ І ХАРЧІВ буде ПРОДОВЖАТИСЬ до 25. квітня 1928 р. в церковній галі при Семій вулиці, Ню Йорк Сити, від 7. до 9. години вечером.

Просимо приносити убрання і харч всілякого рода, а ми постараємося відослати як найскорше.

Дякуємо згори за всяку поміч для майнерів і їх дітий і сподіємось, що ніхто не відкажеться від помочі в цій справі. 92-4

Комітет Жіночої Помочі.

ЯК УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ ПАМЯТАЮТЬ ЗА СТАРИЙ КРАЙ.

(Жертви зложені на Старий Край через Обєднаннє в часі від послідного конґресу Обєднання (26 жовтня 1927) до 15-го марта 1928 р.).

New York, N. Y.	$1.368.56
Newark, N. J.	795.19
Pittsburgh, Pa.	777.40
Detroit, Mich., and Hamtramck, Mich.	724.80
Elizabeth, N. J.	717.83
Jersey City, N. J.	695.00
Cleveland, O.	669.96
Chicago, Ill.	573.80
Astoria, L. I. N. Y.	476.75
Northampton, Pa.	468.00
Girard, O.	424.00
Yonkers, N. Y.	377.75
Minneapolis, Minn.	365.80
New Haven, Conn.	362.16
Perth Amboy, N. J.	339.30
Buffalo, N. Y.	306.50
Philadelphia, Pa.	296.96
Bayonne, N. J.	284.64
Akron, O.	277.00
Shamokin, Pa.	266.80
Woonsocket, R. I.	220.65
McKeesport, Pa.	220.00
Troy, N. Y.	203.00
Syracuse, N. Y.	180.55
Youngstown, O.	178.58
St. Louis, Mo.	165.90
Minersville, Pa.	162.25
Cohoes, N. Y.	143.50
Amsterdam, N. Y.	141.82
Hempstead, N. Y.	139.00
Hudson, N. Y.	137.35
New Britain, Conn.	136.00
Hartford, Conn.	133.25
Boston, Mass.	125.50
Stamford, Conn.	123.00
Nesquehoning, Pa.	120.00
Centralia, Pa.	119.37
Kanticoke, Pa.	117.00
Utica, N. Y.	113.90
Carteret, N. J.	113.20
Bridgeport, Conn.	112.97
Stapleton, N. Y.	109.25
Carnegie, Pa.	105.61
Paterson, N. J.	104.00
Willimngton, Del.	101.15
Joliet, Ill.	100.70
Coatesville, Pa.	100.00
Hazleton, Pa.	100.00
Taylor, Pa.	100.00
Palmerton, Pa.	98.25
Manville, N. J.	98.00
Mahanoy City, Pa.	84.55
W. Easton, Pa.	84.27
St. Clair, Pa.	81.70
McAdoo, Pa.	80.70
Clifton, N. J.	80.40
Herkimer, N. Y.	76.35
Passaic, N. J.	75.32
Johnstown, Pa.	75.00
Belfield, N. Dak.	73.59
Chester, Pa.	73.55
Riverhead, N. Y.	70.00
Jeannette, Pa.	69.00
Frackville, Pa.	67.20
Trenton, N. J.	65.00
Crompton, R. I.	63.00
Milwaukee, Wis.	62.48
Wheeling, W. Va.	62.15
Auburn, N. Y.	59.00
Spring Valley, N. Y.	56.75
Providence, R. I.	56.00
Ludlow, Mass.	56.00
Manville, R. I.	50.75
Brooklyn, N. Y.	50.25
Houston, Texax	50.00
Monessen, Pa.	49.37
Bridgeport, Pa.	47.11
Watervliet, N. Y.	46.50
Appolo, Pa.	45.80
Phoenixville, Pa.	45.03
Olean, N. Y.	44.75
W. Newton, Pa.	43.00
Millville, N. J.	43.00
Altoona, Pa.	40.60
Southport, Conn.	40.00
Slickville, Pa.	40.00
Ramey, Pa.	38.84
Curtis Bay, Md.	38.00
Bristol, Conn.	36.90
Freedom, Pa.	36.25
Arnold, Pa.	33.60
Whippany, N. Y.	31.75
Kansas City, Kans.	30.25
Saginaw, Mich.	30.00
Donora, Pa.	30.00
Toledo, O.	29.50
Ansonia, Conn.	27.25
Jamaica, N. Y.	26.00
Danbury, Conn.	26.00
McKees Rocks, Pa.	25.00
Iselin, Pa.	25.00
Manchester, N. H.	23.25
New Castle, Pa.	21.00
Campbell, O.	20.00
Worcester, Mass.	20.00
Baltimore, Md.	19.00
Ford City, Pa.	18.00
Niagara Falls, N. Y.	17.25
Allentown, Pa.	16.00
Mattituck, L. I. N. Y.	15.00
Lost Creek, Pa.	15.00
Plainsboro, Pa.	13.00
Eastport, N. Y.	12.00
Shenandoah, Pa.	11.50
Great Meadows, N. J.	11.20
Rossford, O.	11.00
Raritan, N. J.	10.55
Taftville, Conn.	10.00
Seymour, Conn.	10.00
Portland, Oregon,	10.00
Orange, Conn.	10.00
Rome, N. Y.	10.00
Smokerun, Pa.	9.50
Woodhaven, N. Y.	9.00
Scranton, Pa.	9.00
Tams, W. Va.	8.20
Hammond, Ind.	8.00
Ambridge, Pa.	7.00
St. Joseph, Mo.	6.00
Middletown, N. Y.	5.00
Kennecatt, Alaska,	5.00
Amherst, Mass.	4.00
Glenfield, N. Y.	3.00
Cadiz, O.	2.00

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Подається всім інтересованим до відома, що СІЧ ім. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО в Ню Йорку ПЕРЕНЕСЛАСЬ до иншого льокалю. Її теперішна адреса є 92 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. — В тім льокали міститься також Головна Січова Управа на Зл. Держави Америки. 94

ЗА СІЧ ім. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО:

М. Близняк, сотник.

ВІДОЗВА

до односельчан села Гумниска, пов. Теребовля, Галичина.

В імени рідного села кличу односельчан відгукнутися на просьбу наших братів в рідному селі, від яких я одержав листа з просьбою о поміч. Дорогі родимці! Йдім за приміром інших громад та поможім побудувати Народний Дім „Просвіти" в селі Гумниска.

Жертви прошу слати на імя когонебудь з комітету в Рідному Краю, що складається з таких осіб: Григорій Ховаровський, Іван Лищинський, Андрій Сороцький, або на імя комітету в Дітройт, Мищ., в який увійшли: М. Трандовський, Ф. Ґаложський та П. Понятишин.

P. Poniatyshin, 11691 St. Aubin Ave., Hamtramck, Mich.

CHILDREN OF THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ASK YOUR FATHER TO INSURE YOU IN THE JUVENILE DEPARTMENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION. YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА
за березень (март) 1928 року

Число відділу	Члени	Відділи з каси	З пушок	З підприємств	Не члени	Разом
59	$	$	$	$ 52.15	$	$ 52.15
63	3.45					3.45
73				7.00		7.00
81	3.25					3.25
94			12.50			12.50
97				9.50		9.50
112	6.50		1.34			7.84
131				17.50		17.50
136	4.00					4.00
142	1.00		3.04		12.00	16.04
179	5.00					5.00
196	10.00		69			10.69
271				4.80		4.80
277				31.00		31.00
282	73.00		4.73			77.73
289				78.25		78.25
285	40.50		9.00			49.50
330	17.00					17.00
368	8.00					8.00
364			13.88			13.88
	$ 171.70	$ —	$ 45.18	$ 200.20	$ 12.00	$ 429.08

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ
на Сиротинець-Захист У. Н. Союза в березні 1928 р.

Члени Укр. Нар. Союза зложили $171.70
Дрібні жертви ,зібрані в пушки заходами членів У. Н. С. 45.18
Дохід з підприємств, уладжених поодинокими відділами У. Н. С. 200.20
Жертви від не членів, прислані відділами У. Н. С. 12.00
Спільні відділи У. Н. Союза заколядували 146.00
Жертви поза відділами і членами У. Н. Союза 42.50

У березні 1928 р. вплинуло жертв на суму ....$ 617.58
По конець лютого 1928 проголошено жертв на суму 36,792.38

По конець березня 1928 р. загальна сума жертв є $37,409.96

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА
з підприємств, забав, коляди та із загальних збірок за березень (март) 1928 року

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Від. 59 У. Н. Союза прислав, через предс. місцевого Комітету для справ Сиротинця У. Н. Союза, Володимира Венгриновича, жертву з коляди (поіменний спис оголоситься в рубриці „Як будуємо Сиротинець У. Н. Союза") $52.15

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Відділ 73 У. Н. Союза прислав прихід з балю, що відбувся 11. лютого 1928 р. (гроші доручив Мих. Свідер, секр.) $7.00

ГАМТРАМК, МІШ.

Від. 94 У. Н. Союза прислав, через свого секр. Льва Білика, жертви, зібрані на хрестинах у Максима Чубки. Жертвували:

Чубка Максим $1.00
Чубка Бронислава 1.00
Ванік Михайло 1.00
Черний Демко 1.00
Біляк Лев 1.00
Кушнір Михайло 1.00
Шустер Франко 1.00
Казанівська Настася 1,00
Кобель Михайло 1.00
Несторович Михайло 1.00
Пригарський Йосиф 1.00
Кузницький Іван 1.00
Панасюк Павло 50

Разом $12.50

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Від. 97 У. Н. Союза прислав, через свого предс. Михайла Приходна, жертви, зібрані на гостині відділу (тов. ім. Івана Франка):

Михайлишин Семен $1.50
Кість Михайло 1.00
Русин Петро 1.00
Сагайдак Йосиф 1.00
Долинський Іван 1.00
Табачук Михайло 1.00
Сметана Василь 1.00
Припхан Михайло 50
Клим Михайло 50
Кухар Максим 50
Кіна Лука 25
Бобірат Іван 25

Разом $9.50

МУСКЕҐОН, МІШ.

Від. 131 У. Н. Союза прислав, через свого секр. Казимира Ружицького, чистий дохід з представлення „Сироти" $17.50

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ.

Від. 142 У. Н. Союза прислав, через свого секр. П. Остапчука, отсі жертви:

Юрій Шевчук зібрав на листу (зложили по $1.00: М. Гаршель, Абрагам Таллер, І. Бедлінгтон, М. Коблінський, Собескі, Павло Кан, Л. Ф. Герш'с Брос., Роман В. Харковський, Л. Вержбінські, Дж. Рау, Джеймс Гіґгінс, Алекс Шиманьскі) $12.00

Юрій Шевчук зібрав між членами на мітінгу до пушки 2.17

Петро Пітула жертвував $1.00, а до пушки зібрав 87 ц. Разом .. 1.87

Разом $16.04

КЛІВЛЕНД, О.

Від. 364 У. Н. Союза прислав, через свого секр. Йосифа Биця, жертви, зібрані в пушки отсими українськими бизнесменами:

Бурко Михайло $5.64
Бдзіль Іван 3.08
Кузьменко Ав. 2.66
Ольховий Пилип 1.40
Сподар Іван 1.10

Разом $13.88

АЛЕНТАВН, ПА.

Відділи 147 і 151 У. Н. Союза прислали, через гром. Михайла Гуцайлюка, секр. 147 від., жертви, заколядовані між своїми громадянами (поіменний спис проголоситься в рубриці „Як будуємо Сиротинець У. Н. Союза") $146.00

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Гром. Микола Медвідь зібрав на хрестинах у гром. П. Кухара: П. Кухар $2.00; М. Медвідь і М. Романець по $1.00. — Разом $4.00

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жіноче тов. ім. Ольги Бесарабової жертвувало зі своєї каси (гроші прислала секр. Йоанна Карач) $10.00

ТАЙТУСВІЛ, ПА.

Гром. Іван Курах прислав жертви, заколядовані між місцевими громадянами (спис колядників і жертводавців оголоситься в рубриці „Як будуємо Сиротинець У. Н. Союза") $28.50

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Шевченківський концерт.

Заходом Місцевого Комітету Несення Помочі Рідному Краєві відбувся в Нортгемптон, Па., в неділю, 1-го квітня, с. р., святочний концерт в честь Тараса Шевченка. Було це величаве свято, всеукраїнське, в якому взяли участь Українці з Нортгемптон, Алентавн і дооколичних місцевостей. Спомин цього свята залишиться довго в памяти учасників.

Американська преса розписалась про цей концерт дуже прихильно й обширно. На концерті зволила виступити пані Сальомея Крушельницька, українська співачка світової слави. Виступали теж два хори: Хор української греко-католицької церкви з Алентавн і хор української православної церкви в Нортгемптон, Па.

Свято відкрив промовою прот. Вол. Каськів. Вкінці святочної промови учасники повстали з місць, склонивши свої голови перед могутнім українським Пророком, а хор нортгемптонської укр. прав. громади відспівав „Заповіт".

Гр. В. Кедровський у святочній промові, змалювавши коротенько життєпись Т. Шевченка, розвинув ту думку, що Т. Шевченко для українського народу є тим, чим був Христос для Лазаря. Коли вже труп Лазаря почав смердіти, Христос прийшов до його гробу й воскресив його до нового життя. Так само й Т. Шевченко, коли вже український нарід здавався трупом, від якого й смердіти перестало, бо ввесь висох, зявився Т. Шевченко й вдунув у нього нову душу, влив нової крови і воскресив до нового життя, яке розвиваючись та поширюючись, дійшло до останньої героїчної визвольної боротьби, а яке в дальшому нарешті приведе наш нарід до здійснення тих ідеалів, які заповідав йому Т. Шевченко.

Після промови виступив знов нортгемптонський хор під управою прот. Вл. Каськова і відспівав: „Ой пряду, пряду", „Ой горе калині", „Зійшов місяць", „За волю України". Нортгемптонський хор вже здобув собі славу і тепер виконав свої точки дуже вдачно й похвально. Дальше слідувала біографія безсмертного Тараса по анґлійськи, котру виголосив Омелян Каськів, студент „Мюленберґ Каледж".

Друга часть програмова була виконана Дорогим Гостем, українською солісткою світової слави панею Сальомеєю Крушельницькою. При акомпаніяменті панни Доротеї Керн були відспівані слідуючі пісні: „Як би мені, мамо, намисто", „Ой в полі садок", „В неділеньку вранці", „Амерікан Індіян Сонґ", по анґлійськи, „Фрайндли Візьон", по німецьки і народні пісні: „Ой попід гай", „Ой тиля, білі гуси", „Через сад-виноград" і „А хто іде? Кум до куми"!

Не можна словом передати чару тих пісень, відспіваних Шановною Гостею. Той чар в її голосі і інтерпретації. Публика була так захоплена виступом пані Крушельницької, що по скінченню кожної пісні саля довго-довго греміла оплесками.

Трету часть концертову виконав хор греко-католицької громади з Аллентавн, Па., під управою дяковчителя Григорія Пипюка. Відспівано слідуючі пісні: „Завіщання", „Думи мої", „Посланіє", „Реве та стогне Дніпр", „Далека ти, а близька нам" і „Ой сивая тая зазуленька". Алентонська громада може величатись своїм хором і його дириґентом Гр. Пипюком, котрий вложив у вишколення того хору довгі літа щирої праці, тож не дивно, що він є дійсно душею того хору.

Між відспіваними трома піснями алентавнським хором виступила пані Марія Крайник і віддеклямувала надзвичайно вмiло і з великим чуттям Шевченкову поему „Тарасову Ніч" в анґлійськім перекладі. Декляматорку надгороджено грімкими оплесками.

Четверту часть концертову виконав нортгемптонський хор дуже гарно. Були відспівані такі пісні: „За рідний край", „Ой дівчина Уляна", „Чечик, і „О Зузанна" по анґлійськи. Кожна пісня була надгороджувана оплесками.

Поему „Тарасова Ніч" віддеклямував дуже гарно гром. Сенько Свистун, бувший старшина У. С. Стрільців. На закінчення обидва хори під батутою дяковчителя Гр. Пипюка відспівали американський і український гимни.

Саля місцевого театру „Лирік" була виповнена по береги. Були тут Американці і наші люди з Аллентавн, Істон, Назарет, Бет, Палмертон, Нортгемптон і инших місцевостей. Прийшли Українці греко-католики і православні поклонитися памяті Незабутнього Пророка України. З Аллентавн прибули в великім числі Українці греко-католики з своїм старенким душпастирем о. Пелиховичем, відомим з щирого патріотизму і праці для народу.

На святі не було греко-католицького священика о. Івана Кутського, котрий мабуть не вміє розріжнити віроісповідних відмінностей від загального всеукраїнського свята. Адже і поміж Американцями і Німцями і Анґлійцями є люди ріжних віроісповідань, але це не перешкоджує їм сходитися на національні свята. Це правда, що Шевченко не був католиком, але Він був Українець і розбудив український нарід до нового життя і Його память кожний свідомий Українець шанує. Шевченко не належить до православних Українців, ані до греко-католиків Українців, — а до усього Українського Народу.

Не зважаючи на те, на концерт прийшли Українці і одної і другої віри і своєю численною присутністю засвідчили, що культ Тараса Шевченка не може бути скований новітними інквізиторами, які всяку живу думку хочуть здавити і тримати нарід в темноті і рабській покорі.

Шевченко ніс своему народові світло і заповідь боротьби за волю, і ті, що не сковані темнотою і рабством, завжди будуть Його шанувати та виконувати Його Заповіт.

Член Комітету.

ВІДОЗВА

до українських працюючих Злучених Держав.

В часах найстрашнішого гнету, коли на руки Ваших братів в рідному краю наложено важкі невольницькі кайдани а уста замкнено сороміцьким указами, коли нашу мову прогнав румунський уряд з життя публичного — в таких тяжких часах, у 1919 році родиться український театр в Чернівцях на Буковині під проводом артиста і театрального діяча Сидора Терлецького.

Цей театр бере на себе не тільки, звичайне завдання театру — бавити та навчати людий, давати їм по годинах важкої, буденної праці хвилини любого відпочинку — але підіймається далеко більшого труду — піддержувати народнього духа та берегти святої іскри національного почуття, щоб вона в пітьмі та бурі до останка не згасла.

Український театр на Буковині, це одинокий прожектор, що світить відповідною силою, розбиває інертність та безнадійність, будить національного духа, заставляє думати па краще майбутнє...

Він є одиноким місцем, з якого прилюдно гомонить наше рідне слово, одиноким огнищем товариським, одиноким живим дневником, що пригадує нам тут поневоленим життя-буття нашої минувшини, та кривди українського працюючого народу, одинокою школою рідної мови, майже єдиною ниткою, що лучить гірку теперішність з лучшою минувшиною та піддержує традицію давного культурного народу.

Коли цей театр знаходився в повнім розцвіті, то міністерство освіти і штуки, щоби убити розвиток цеї установи, видало розпорядження про ограничення гри в народних театрах національних меншостей, яке діткнуло тільки український театр.

Щоби набути право дозволу на дальші вистави театру, мусить управа театру зложити в міністерстві штуки в Букарешті 100.000 левів кавції.

До тепер приходилося цему театрові скитатися через девять років свого мізерного істнування по всій Буковинській та почасти Бесарабській области Хотинського, Білецького, Сороцького уїзду, заносячи світ театральної рампи до найглухійших куточків, знакомлючи їх з творами як української так і европейської драматургії.

Коли українське слово скрізь гналося і переслідувалося, сцена — це був єдиний терен, де українське слово могло лунати прилюдно.

Тільки українськими виставами можна було підтримувати стихійне українське чуття у населення в часі лютої румунізаторської політики, бо тільки на сцені українське слово могло голосно лунати.

Трудноші в цій справі з боку адміністрації були часто непереборимі. Виступи українського театру попереджаються неймовірними трудношами.

Ще гірше ніж адміністраційні репресії тяжко переносимо гніт і знущання цензури, та вічного стану облоги, що спиняє розвій українського театру.

Звертаємося до всіх українських працюючих Злучених Держав з зазивом, не дайте загинути доброму ділові в краю!

Рятуйте останню культурну установу, — український театр в Чернівцях! Складайте по можности лепту й засилайте негайно на наш одинокий український театр в Чернівцях, котрий сповняє тепер важну культурну місію на загрожених українських областях, захоплених румунськими тиранами.

Хто з українських працюючих наш зазив з поневоленого рідного краю зрозуміє, той піде радо на наш розпучливий клич і віддасть по змозі свою лепту на жертвенник одинокої культурної установи: „Українського народнього театру в Чернівцях на Буковині".

Від Вас, дорогі браття працюючі, залежить істнування цього необхідного театру! Тож спішіть з допомогою, поки час! Засилайте жертви на адресу:

Romana, Sydir Terleckyj, Cemanti st., Vasile Gaina No. 9a.

Чернівці, 1. березня 1928 р.

Підписи артистів:

С. Терлецький, реж.; **С. Дубовський; В. Чубка-Чубатий; Степанида Боровська; Олена Єнчка; Катерина Сенюк; І. Чеференко; Надія Клясовська; Галина Хутірна; Е. Дубиневич; О. Гишка.**

Підписи визначних діячів на Буковині:

Др. Руснак, І. Корнич-Ясеницький в Чернівцях; **Юрій Лисан,** бувший посол в австрійському парляменті і теперішний сенатор румунський; **О. Козинюк, М. Лютик, Т. Оцарик** з Вашкивець; **І. Гайдук** — учитель з Вижниці. Решта призвищ нерозбірливі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Писанка на Рідну Школу.

По скінченню нарад дирекції Спілки „Запорожжа", я написав на карточці „Дар Рідній Школі", поставив суму під своїм імям та подав картку другим. Карточка вернулася до моїх рук зі слідуючими підписами: П. Жовнірчак, П. Щербатий, І. Максим по $5; Т. Пелех, В. Саґан, О. Олешко по $2.00; Д. Шумовський, В. Савчин, Т. Грецько по $1. Разом $24.00.

При тій нагоді скажу від себе, що обовязком кождого щирого Українця є допомагати рідній школі, бо тільки школа поможе нам вибитись з ярма та створити Незалежну Державу. Але не тільки про Рідну Школу в краю повинні ми дбати, але й в Америці не можемо забувати про неї, щоби молода українська ґенерація не забувала, хто вона, та дбала про рідний край.

Прошу розділити так: 10 долярів на Рідну Школу в Америці, 10 долярів на Школу в Галичині а 4 доляри на невинно-засуджених. Гроші вислано через „Обєднання".

Петро Жовнірчак.

ВІДОЗВА

Читальні „Просвіта" в Цікові, повіт Перемишль, Галичина.

Товариство читальні „Просвіта" в Цікові звертається до Вас, заморські брати, з проханням о поміч в будові Українського Народнього Дому, якого ми не в силі поставити через воєнне знищення. Тепер тиняємося по чужих хатах, не маючи ні школи ні читальні.

Отже, дорогі браття, сподіваємося, що ви не відмовитеся від помочи і своїми дрібними датками причинитеся до загальної національної роботи.

Жертви просимо засилати або впрост до нас, або до Обєднання в Филаделфії, Па.

За відділ читальні Просвіта:
Іван Тимочко, голова;
Дмитро Носалик, секр.